

ILMA-ALUKSEN OHJAAMOMIEHISTÖÄ KOSKEVAT LENTO- JA TYÖ- AIKARAJOITUKSET

Tämä ilmailumääräys on annettu ilmailulain (281/1995) 65§:n nojalla. Tämä ilmailumääräys tulee voimaan 1.2.2004 ja kumoaa ilmailumääräyksen OPS M3-2, 13.2.1992.

1 SOVELTAMISALA

Tätä ilmailumääräystä sovelletaan suomalaisen ansiolentoluvan nojalla harjoitettavassa lentotoiminnassa ja se koskee ohjaamomiehistöön lento-, työ- ja lepoaikojen järjestämistä, kirjanpitoa ja rajoitusten valvontaa.

- kun käytetään muuhun kuin aikataulun mukaiseen kaupalliseen ilmakuljetukseen lentokoneita, jotka ovat suurimmalta hyväksytyltä matkustajapaikkaluvultaan enintään 19-paikkaisia ja suurimmalta sallitulta lentoonlähtömassaltaan enintään 27000 kg:n suuruisia,
- kun käytetään lentokoneita muuhun ansiolentotoimintaan kuin kaupalliseen ilmakuljetukseen,
- kun käytetään helikoptereita ja
- kun käytetään ilmalaivoja tai ilmapalloja.

Huom. Muuhun ansiolentotoimintaan sovelletaan ilmailumääräystä OPS M3-15, ”Raskaan kaupallisen lentoliikenteen lento- ja työaikarajoitukset”.

2 MÄÄRITELMIÄ

Lentoaika. Lentokoneen lentoajalla tarkoitetaan tässä määräyksessä kokonaisaikaa, joka alkaa, kun lentokone ensimmäisen kerran lähtee lentoonlähtöä varten liikkeelle, ja päättyy, kun lentokone lennon päätyttyä lopullisesti pysähtyy (ns. block time). Helikopterin lentoajalla tarkoitetaan tässä määräyksessä kokonaisaikaa, joka alkaa, kun (lentoa varten käynnistetyt) helikopterin roottorin lavat alkavat pyöriä, ja päättyy, kun helikopteri lennon päätyttyä lopullisesti pysähtyy ja roottorin lavat pysähtyvät.

Työaika. Työajalla tarkoitetaan tässä määräyksessä lentoyrityksen palvelukseen käytettyä aikaa. Työaika lasketaan alkavaksi siitä, kun miehistön jäsen aloittaa lennonvalmistelun, kuitenkin vähintään yksi tunti ennen suunniteltua lentoonlähtöä. Työaika lasketaan päättyneeksi silloin, kun miehistön jäsen on vapaa tehtävistä lennon jälkeen, kuitenkin aikaisintaan 30 minuuttia lennon päättymisestä lukien.

Työaikaan luetaan myös sellainen lentotoimin-

nan harjoittajan palveluksessa tehty työ, joka ei liity suoraan lentotehtävään, kuten esimerkiksi toimistotyö, ilma-aluksen tarkastukset, kuormaus, huoltotoimenpiteet, lentotoiminnan harjoittajan järjestämä koulutus ja koulutustyö. Matkustusaikaa työpaikalle ja sieltä pois ei lasketa työaikaan kuuluvaksi.

Lentojen välinen aika lasketaan työajaksi, ellei miehistön jäsenellä ole mahdollisuutta vuorokaudenajasta huolimatta vähintään kolmen tunnin (lentojen välinen aika vähintään 4,5 tuntia) lepoon sellaisessa paikassa, jossa on käytettävissä peseytymis- ja nukkumismahdollisuudet, kuten lepohuone tai hotellihuone.

Päivystyksessä (katso määritelmä) kertyvän työajan laskemisesta helikopterilentotoiminnassa tietyissä tehtävissä määrätään kuitenkin erikseen kohdassa 7.

Tauko. Se työajaksi laskettava aika, jolloin ohjaamomiehistöön jäsen on vapaa kaikista työtehtävistä.

Lepoaika. Lepojalla tarkoitetaan tässä määräyksessä kahden työaikajakson välistä aikaa, johon ei lasketa kuuluvaksi matkustusaikaa työpaikalle (lentoaikalle) ja sieltä pois.

Viikkolepoaika. Viikkolepoajalla tarkoitetaan tässä määräyksessä kahden työaikajakson välistä vähintään 36 tunnin pituista yhtämittaista lepoaikaa.

Päivystys. Päivystyksellä tarkoitetaan tässä määräyksessä ohjaamomiehistöön jäsenten yhtäjaksoista valmiutta tehtävien välittömään aloittamiseen.

3 YLEISTÄ

3.1 Lentotoiminnan harjoittaja on vastuussa lento-, työ- ja lepoaikojen järjestämisestä siten, että tässä määräyksessä asetettuja rajoituksia noudatetaan. Lentotoiminnanjohtajan on valvottava lento- ja työaikarajoitusten noudattamista ja pidettävä kirjaa ohjaajiensa lento-, työ- ja lepoajoista. Tämä kirjanpito on säilytettävä vähintään 12 kuukautta.

3.2 Ohjaamomiehistön jäsen on myös itse vastuussa lento- ja työaikarajoitusten noudattamisesta. Työkennellessään useamman kuin yhden lentotoiminnan harjoittajan palveluksessa ohjaamomiehistön jäsen on annettava kullekin lentotoiminnan harjoittajalle lento-, työ- ja lepoajoistaan tiedot, jotka tarvitaan tämän määräyksen edellyttämään valvontaan.

3.3 Tässä määräyksessä esitetyt kellonajat tarkoittavat paikallista aikaa.

3.4 Tämän määräyksen kohdat 4 – 6 eivät koske kohdassa 7 tarkoitettua päivystysluonteista helikopterilentotoimintaa.

Huom. Tämän määräyksen asettamien lento- ja työaikarajoitusten ja lepoaikavaatimusten lisäksi ohjaamomiehistön jäsenellä on ilmailulain (281/1995) 38 §:n nojalla oikeus ja velvollisuus kieltäytyä lento- ja lepoajasta silloin, kun hän sairauden tai väsymyksen tai muun sellaisen syyn vuoksi ei voi hoitaa tehtävää vaarantamatta lentoturvallisuutta.

4 LENTO- JA TYÖAIKARAJOITUKSET

4.1 Yleiset rajoitukset

Lennot on suunniteltava ja suoritettava siten, ettei seuraavia rajoituksia ylitetä:

- lentoaika toisiaan seuraavien 12 kuukauden aikana saa olla enintään 1000 tuntia
- lentoaika yhden kalenterikuukauden aikana saa olla enintään 100 tuntia
- työaika toisiaan seuraavien 14 vuorokauden aikana saa olla enintään 100 tuntia
- työaika toisiaan seuraavien 7 vuorokauden aikana saa olla enintään 60 tuntia.

4.2 Lentoaikarajoitukset

Lentoaikarajoitukset yhden ja kahden ohjaajan miehistölle toisiaan seuraavien 24 ja 48 tunnin aikana ovat seuraavat:

Ohjaamomiehistö	Sallittu lentoaika 24 tunnin aikana enintään	Sallittu lentoaika 48 tunnin aikana enintään
1 ohjaaja	8 tuntia	14 tuntia
2 ohjaajaa	12 tuntia	16 tuntia

4.3 Työaikarajoitukset

Työaikarajoitukset yhden ja kahden ohjaajan miehistölle toisiaan seuraavien 24 ja 48 tunnin aikana ovat seuraavat:

Ohjaamomiehistö	Sallittu työaika 24 tunnin aikana enintään	Sallittu työaika 48 tunnin aikana enintään
1 ohjaaja	10 tuntia	20 tuntia
2 ohjaajaa	16 tuntia	24 tuntia

4.4 Taukovaatimukset

4.4.1 Ohjaamomiehistön jäsenille on järjestettävä mahdollisuus taukoihin ja ruokailuun.

4.4.2 Ohjaamomiehistön jäsenen on pidettävä viimeistään 5 tunnin 30 minuutin pituisen työajan jälkeen vähintään 30 minuutin pituinen tauko.

4.4.3 Vaatimukset taukojen järjestämisestä ja pitämisestä eivät kuitenkaan ole voimassa kaupallisessa ilmakuljetuksessa, kun reitillä suoritetaan enintään kaksi laskua niin, että asianomainen ohjaamomiehistön jäsen on ohjaamotehtävissä, eivätkä silloin, kun ihmisten henki tai terveys voisi tauosta johtuvan väistyksen vuoksi vaarantua.

5 LEPOAIKA

5.1 Lepojaksot

5.1.1 Ensisijaisesti ohjaamomiehistön lepoaika suositetaan järjestettäväksi yölepona kello 22.00-08.00. Mikäli lepoaika tai sen osa pidetään päiväaikana kello 08.00-22.00, on lepoaika pidennettävä 30 minuutilla jokaista tänä aikana pidettäväksi jäänyttä alkavaa lepoajan tuntia kohti.

5.1.2 Vähimmäislepoajat kello 22.00-08.00 ovat seuraavat:

Edellinen työaikajakso	Vähimmäislepoaika
enintään 12 tuntia	8 tuntia
yli 12 tuntia, mutta enintään 16 tuntia	10 tuntia

5.1.3 Mikäli suoritetaan aikavyöhykkeitä ylittäviä lentoja niin, että lähtö- ja määrälentopaikan välinen aikaero on 4 tuntia tai enemmän, lentotoiminnan harjoittajan on otettava huomioon aikavyöhyke-erot määrittämällä pidennetty lepoaika.

5.2 Viikkolepoaika

5.2.1 Miehistön jäsenelle on järjestettävä toisiaan seuraavien 7 vuorokauden aikana vähintään yksi viikkolepoaika.

5.2.2 Mikäli kolmen toisiaan seuraavan yön aikana on klo 22.00-06.00 käytetty lentotoimintaan työaika kunakin yönä kolme tuntia tai enemmän, miehistön jäsenelle on järjestettävä viikkolepoaika ennen seuraavaa työaikajaksoa.

6 LENTO- JA TYÖAIKARAJOITUSTEN NOUDATTAMINEN POIKKEUSTAPAUKSISSA

6.1 Jos lennon aloittamisen tai suunnitellun aloittamisajankohdan jälkeen käy ilmeiseksi, että pisin sallittu lento- tai työaika ennalta arvaamattomista syistä

ylitettäisiin, ilma-aluksen päällikkö voi päättää lennon suorittamisesta tai jatkamisesta sovittuaan asiaa miehistön muiden jäsenten kanssa. Ylitys ei kuitenkaan saa olla yhtä tuntia pitempi.

6.2 Lentotoiminnanjohtaja voi myöntää poikkeuksia lento- ja työaikarajoituksista välttämättömissä tapauksissa sairaankuljetuslennoille ja viranomaisen toimeksi antamille lennoille. Tällaiset rajoitusten ylitykset on perusteluineen merkittävä lento- ja työaikakirjanpitoon.

6.3 Kun lento- ja työaikarajoituksista on poikettu, on lennon päättymisen jälkeen lyhimmän lepoajan oltava 1,5 kertaa niin pitkä kuin laskettu lyhin lepoaika ilman rajoitusten ylittämistä.

7 PÄIVYSTYKSEN YHTEYDESSÄ NOUDATETTAVAT LENTO- JA TYÖAIKARAJOTUKSET HELIKOPTERILENTOTOIMINNASSA TIETYISSÄ TEHTÄVISSÄ

7.1 Yleiset rajoitukset

7.1.1 Jäljempänä annetut lento- ja työaikarajoitukset koskevat helikopterin ohjaamomiehistön jäseniä päivystysluonteisessa etsintä- ja pelastuslentotoiminnassa (SAR) ja Lentoturvallisuushallinnon määritelmän mukaisessa kiireellisessä lääkintälentotoiminnassa (HEMS), kun ohjaamomiehistö päivystää näitä tehtäviä varten ilman samanaikaisia muita tehtäviä ja kyseinen lentotoiminta on järjestetty toimintaa ylläpitävän viranomaisen, yhdistyksen tai muun yhteisön kanssa laaditun sopimuksen mukaisesti.

7.1.2 Päivystysaika on luettava kokonaisuudessaan työajaksi. Päivystyksen työajan katsotaan alkavan, kun asianomainen miehistön jäsen aloittaa päivystyksen, ja päättyvän, kun hän lopettaa päivystyksen tai luovuttaa tämän tehtävän toiselle henkilölle.

Ohjaamomiehistön jäsenen työaika saa olla yhden kalenterikuukauden aikana enintään 192 tuntia ja enintään neljä 24 tunnin yhtämittaista jaksoa peräkkäin. Kalenterikuukauden enimmäistyöaika saadaan kuitenkin ylittää enintään 24 tunnilla. Ylitys on otettava huomioon niin, että se lasketaan lisäyksenä seuraavan kuukauden aikana kertyvään työaikaan.

Lentoaika toisiaan seuraavien 12 kuukauden aikana saa olla enintään 1000 tuntia ja yhden kalenterikuukauden aikana enintään 100 tuntia.

7.1.3 Kun harjoitetaan edellä tässä kohdassa (7.1) tarkoitettua päivystyksen lisäksi muuta tämän määräyksen soveltamisalaan (katso kohta 1) kuuluvaa lentotoimintaa, on noudatettava kohtien 4 – 6 määräyksiä, kuitenkin niin, että päivystyksen ja muun lentotoiminnan työaika saa yhteensä olla enintään 192

tuntia kalenterikuukaudessa. Päivystyksen aikana suoritettavia viranomaisen tapauskohtaisesti toimeksi antamia lentoja ei kuitenkaan katsota tässä tarkoitukseksi muuksi lentotoiminnaksi.

Esim. Jos päivystetään viisi 24 tunnin jaksoa (120 tuntia) kalenterikuukaudessa, jäljellä oleva pisin sallittu muu työaika vähenee 72 tuntiin ($192t - 120t = 72t$).

7.2 Lento- ja työaikarajoitukset

7.2.1 Yhden ohjaajan miehistön lento- ja työaikarajoitukset ovat seuraavat:

Peräkkäisten 24 tunnin päivystysjaksojen lukumäärä	Sallittu lentoaika kunkin päivystysjakson aikana enintään	Vaadittu päivystysaika ilman tehtäviä kunkin päivystysjakson aikana
1 jakso	11 tuntia	9 tuntia
2 jaksoa	10 tuntia	10 tuntia
3 jaksoa	9 tuntia	11 tuntia
4 jaksoa	8 tuntia	12 tuntia

Esim. Kolme peräkkäistä 24 tunnin päivystysjaksoa: jokaisen päivystysjakson pisin sallittu lentoaika on 9 tuntia ja jokaisen päivystysjakson vaadittu päivystysaika ilman tehtäviä on vähintään 11 tuntia.

7.2.2 Edellä tarkoitettuun päivystysaikaan ilman tehtäviä ei saa sisältyä sellaistaakaan lentotoiminnan harjoittajan palveluksessa tehtyä työtä, joka ei liity suoranaisesti lentotehtävään, kuten esimerkiksi toimistotyö, ilma-aluksen tarkastukset, kuormaus, huoltotoimenpiteet, lentotoiminnan harjoittajan järjestämä koulutus ja koulutustyö.

7.2.3 Kahden ohjaajan miehistön lento- ja työaikarajoitukset ovat seuraavat:

Peräkkäisten 24 tunnin päivystysjaksojen lukumäärä	Sallittu lentoaika kunkin päivystysjakson aikana enintään	Vaadittu päivystysaika ilman tehtäviä kunkin päivystysjakson aikana
1 jakso	13 tuntia	7 tuntia
2 jaksoa	12 tuntia	8 tuntia
3 jaksoa	11 tuntia	9 tuntia
4 jaksoa	10 tuntia	10 tuntia

7.2.4 Päivystystoiminnassa tehtävä alkaa hälytyksen saantihetkellä ja päättyy 30 minuuttia lennon päättymisen jälkeen tai, kun lentoon liittyvät tehtävät on suoritettu, mikäli tämä ajankohta on myöhempi. Vaadittu päivystysaika ilman tehtäviä on vietettävä paikassa, jossa on käytettävissä peseytymis- ja nukkumismahdollisuudet, kuten lepohuone tai hotellihuone.

7.2.5 Jos kahden tehtävän välinen aika on vähemmän kuin 1 tunti, tätä aikaa ei voida laskea päivystysajaksi ilman tehtäviä.

7.3 Lepoaika

7.3.1 Vähimmäislepoajat ovat seuraavat:

Päivystysjakso enintään	Vähimmäislepoaika päivystysjakson jälkeen
24 tuntia	24 tuntia
48 tuntia	48 tuntia
72 tuntia	72 tuntia
96 tuntia	96 tuntia

7.3.2 Kun harjoitetaan päivystyksen lisäksi muuta tämän määräyksen soveltamisalaan kuuluvaa lento-toimintaa, miehistön jäsenelle on sen lisäksi, mitä yllä olevassa taulukossa vaaditaan, järjestettävä toisiaan seuraavien seitsemän vuorokauden aikana vähintään yksi viikkolepoajakajakso.

7.4 Lento- ja työaikarajoitusten ylittäminen

HEMS-, sairaankuljetus-, SAR- ja metsäpalolento-toimintaan kuuluva tai viranomaisen toimeksiannos-

ta suoritettava päivystyksen aikana vastaanotettu tehtävä saadaan suorittaa loppuun. Edellä tarkoitettussa tapauksessa on ylitykset kuitenkin minimoitava ja suoritettava miehistönvaihto, jos mahdollista. Tällaiset rajoitusten ylitykset on perusteluineen merkittävä yrityksen lento- ja työaikakirjanpitoon. Työaikarajoitusten ylitykset on otettava huomioon niin, että ne lasketaan mukaan kyseisen tai sitä seuraavan kalenterikuukauden kertyneeseen työaikaan.

8 SIIRTYMÄAJAT

8.1 Kohdan 4.4.2 vaatimus tauon pitämisestä tulee toteuttaa viimeistään 1.8.2004.

8.2 Päivystyksen yhteydessä noudatettavat määräykset (kohta 7) tulee toteuttaa viimeistään 1.1.2005.

9 POIKKEUKSET

Lentoturvallisuushallinto voi perustellusta hakemuksesta myöntää toiminnan erityispiirteiden vuoksi poikkeuksia tästä määräyksestä.

Kumoettu